

Studieplan 2017/2018

Årsstudium i bedriftsøkonomi - Studiesenteret.no

Studiepoeng: 60

Studiets nivå og organisering

Studiet er en grunnutdanning på 60 studiepoeng. Studiet er normert til ett års studium eller et deltidsstudium over 2 år. Fullført studium gir rett til tittelen "*Bedriftsøkonom*".

Bakgrunn for studiet

I næringslivet og i offentlig virksomhet er det stadig behov for personer med kompetanse på høgskolenivå i økonomi og administrasjon. En finner behovet i alle bransjer og på flere nivå. Utdannelsen gir en kompetanse på innføringsnivå. Studiet kan med fordel tas i tillegg til annen høyere utdanning. Det gir også et godt grunnlag for å studere videre til bachelor- og deretter eventuelt til masternivå.

Vårt samfunn endrer seg kontinuerlig, dermed også den kompetansen som er nødvendig for å løse endrede arbeidsoppgaver. Mange personer som er i jobb har i dag et stort behov for kompetanseheving. Pga av arbeidssituasjon og livssituasjon må denne utdanningen tilpasses den enkelte. Årsstudiet i bedriftsøkonomi er et typisk studium som har et betydelig marked som nettbasert studium på heltid og deltid. Samtidig er dette et basisstudium som er godt egnet til å kombinere med andre studier i en bachelorgrad eller som en basis for å ta en bachelorgrad innen økonomisk-administrative fag. Beskrivelsen av årsstudiet er derfor generell. Årsstudiet er et selvstendig studium som både gis som heltidstilbud på studiested Rena, og som nettbaserte tilbud kombinert med fysiske samlinger.

Studieplanen tar høyde for at årsstudiet er sammenfallende med første år i Bachelor i økonomi og administrasjon og Bachelor i regnskap og revisjon.

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten

- har grunnleggende kunnskap om teorier for hvordan organisasjoner er bygd opp, hvordan de fungerer og hvordan man kan bidra til å videreutvikle en organisasjon
- har grunnleggende teoretisk kunnskap om virksomheter som økonomiske enheter, samt regnskap og økonomistyring
- forstår de grunnleggende økonomiske prinsippene som påvirker forbrukeres og bedrifters markedsatferd
- har metodekunnskaper som gir grunnlag for vider studier i økonomisk-administrative fag

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg, herunder kan
  - definere, analysere og reflektere over organisasjonsmessige problemstillinger
  - lese, sette opp, forstå og analysere et finansregnskap og et budsjett
  - analysere sammenhengen mellom inntekter, kostnader og resultat
  - gjennomføre enkle statistiske beregninger og tolke resultatene av disse

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger skriftlig
- kan jobbe selvstendig og planlegge og gjennomføre varierte individuelle arbeidsoppgaver
- kan reflektere over og nyttiggjøre seg av tilbakemeldinger fra andre på egne arbeider

Målgruppe

Førstegangsstuderende som ønsker seg et godt tilbud innen økonomi og administrasjon på innføringsnivå og personer med har annen fag- eller profesjonsutdanning og som ønsker et faglig supplement innen økonomi og administrasjon.

Studiet som et nettbasert tilbud med samlinger, tilbys primært til studenter som er i arbeid eller har en livssituasjon som ikke gjør det mulig å følge en tradisjonell utdanning

på campus.

Det anbefales at studentene har et godt grunnlag i matematikk (S1+S2 eller tilsvarende). Studenter som har et svakere grunnlag i matematikk må forvente å legge ekstra arbeidsinnsats i emnet Matematikk for økonomer.

Relevans for arbeidsliv og videre studier

Studiet kvalifiserer for ulike funksjoner i private bedrifter og offentlig virksomhet. Hvilke funksjoner og stillinger avhenger i stor grad av om kandidaten tar utdanningen alene eller i tillegg til annen utdanning. Studenter som tar studiet som første utdanning, vil kunne være kvalifisert til enkel saksbehandling i private og offentlige organisasjoner. Studenter som tar studiet i kombinasjon med annen relevant høyere utdanning, vil kunne arbeide med varierte og krevende arbeidsoppgaver i privat næringsliv og offentlig forvaltning.

Kandidatene vil også være kvalifiserte for å fortsette på en bachelorutdanning innen økonomi og administrasjon. Studiet kan også inngå i en bachelorgrad i hht til [Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen i Innlandet](#), § 3-2.

Opptakskrav og rangering

Generell studiekompetanse eller realkompetanse på tilsvarende nivå.

Arbeids- og undervisningsformer

Det benyttes flere ulike undervisningsformer- og læringsformer, for eksempel forelesninger, oppgaveseminarer, videooverførte forelesninger/oppgaveseminarer, forelesninger på streamformat, gruppearbeid, nettbaserte oppgaver, obligatoriske oppgaver og selvstudium. Undervisningsformer som benyttes på henholdsvis campusstudiet og nettstudiet vil være forskjellige. Man benytter programvaren Excel i enkelte emner.

Vurderingsformer

De ulike vurderingsformene som benyttes i studiet fremgår av den enkelte emnebeskrivelse. I de tilfeller der studiet tilbys som nettbasert studium, vil det kunne benyttes andre vurderingsformer enn på studiestedet. I enkelte emner brukes PC under eksamen.

Det forutsettes at alle deksamener må være bestått for at et emne skal vurderes til

bestått. Dersom ikke annet er oppgitt, blir det benyttet graderte bokstavkarakterer, A-F, hvor E er laveste ståkarakter.

Internasjonalisering

Det legges ikke opp til at studentene reiser på et utenlandsopphold i løpet av studiet.

Studiets oppbygging og innhold

Studiet består av 60 studiepoeng, 52,5 obligatoriske og 7,5 studiepoeng hvor studenten velger enten Metode 1 eller Driftsregnskap og budsjettering.

De som ønsker å bruke studiet i en framtidig bachelorgrad i regnskap og revisjon ved Høgskolen i Hedmark, bør velge Driftsregnskap og budsjettering. Det er også dette emnet som vil bli gitt til studiesteder utenom studiested Rena. Årsstudium i bedriftsøkonomi vil da være likt første år på Bachelor i regnskap og revisjon.

Studenter som ønsker å søke seg videre på Bachelor i økonomi og administrasjon ved Høgskolen i Innlandet, bør velge Informasjonskompetanse og metode - Metode 1. Dette emnet tilbys bare på studiested Rena. Årsstudium i bedriftsøkonomi vil da være likt første år på Bachelor i økonomi og administrasjon.

Emneoversikt

Emnekode	Emnets navn	S.poeng	O/V *)	Studiepoeng pr. semester			
				S1(H)	S2(V)	S3(H)	S4(V)
SBED100	<u>Virksomhetens økonomi</u>	7,5	O	7,5			
SREV100	<u>Grunnleggende regnskap</u>	7,5	O	7,5			
SREV120	<u>Videregående finansregnskap</u>	7,5	O		7,5		
SREV220	<u>Driftsregnskap og budsjettering</u>	7,5	V		7,5		
SORG100	<u>Organisasjonsforståelse</u>	7,5	O			7,5	
SMET120	<u>Matematikk for økonomer</u>	7,5	O			7,5	
SMET130	<u>Statistikk for økonomer</u>	7,5	O				7,5
SSAM120	<u>Mikroøkonomi 1</u>	7,5	O				7,5
Sum:				15	15	15	15

*) O - Obligatorisk emne, V - Valgbare emne

Emneoversikt

SBED100 Virksomhetens økonomi

Emnekode: SBED100

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle krav.

Læringsutbytte

Emnet skal gi kunnskap om virksomheter og organisasjoner som økonomiske enheter, og de viktigste faktorene som påvirker resultatet.

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kjennskap til økonomifunksjonens rolle og plass i bedriften og kunne drøfte de grunnleggende trekkene ved økonomisk styring av virksomheten
- kjenner godt kostnadsbegrepet og ha god forståelse for kostnaders variabilitet
- har kunnskaper om ulike prinsipper for produktkalkulasjon

- forstår de grunnleggende forutsetningene for og svakhetene ved de tradisjonelle kalkulasjonsmetodene

Ferdigheter

Studenten

- kan utarbeide kalkyler etter selvkost- og bidragsprinsippet for bedrifter i ulike bransjer
- kan fordele kostnader fra art via kostnadssted/aktivitet til kalkyleobjekt
- kan gjennomføre enkle bedriftsøkonomiske analyser for virksomheter i forskjellige bransjer, samt kunne bruke dette som grunnlag for beslutninger, herunder
  - gjennomføre kostnads-, resultat- og volumanalyser
  - beregne og forklare resultatvirkningen av beholdningsendringer
  - foreta enkle analyser av optimale produktvalg i situasjoner med begrenset ressurstilgang

Generell kompetanse

Studenten

- har grunnleggende ferdigheter i bruk av regneark

Innhold

- virksomhetens mål og dens plass i det økonomiske system
- økonomifunksjonens rolle og plass i virksomheten
- ulike markedsformer og deres betydning for virksomhetens tilpasning
- kostnads- og inntektsteori, med vekt på kostnadsforløpet og inntektsforløpet
- ulike prinsipper for produktkalkulasjon, kalkyler etter selvkost- og bidragsprinsippet for bedrifter i ulike bransjer, bruk av tilleggssetser og standarder
- resultatvirkningen av beholdningsendringer og beholdningsvurderinger
- kostnads-, resultat- og volumanalyse (KRV-analyse)
- optimale produktvalg i situasjoner med begrenset ressurstilgang

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger og oppgaveløsning ved hjelp av regneark (Excel).

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det vil bli krevd innleveringsoppgaver. Dette opplyses det nærmere om ved emnets oppstart.

Eksamen

4-timers skriftlig, individuell eksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

SREV100 Grunnleggende regnskap

Emnekode: SREV100

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle krav.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har grunnleggende kunnskaper om formålet med og føring av et finansregnskap
- kjenne til norsk standard kontoplan
- har kjennskap til de grunnleggende regnskapsprinsipper
- har kjennskap til bokføringsloven med forskrift
- har forståelse for begrepene utgifter, kostnader, utbetalinger, inntekter og innbetalinger
- har kjennskap til de viktigste prinsippene for verdsettelse av balanseposter

Ferdigheter

Studenten

- kan bokføre de mest vanlige transaksjoner, herunder merverdiavgift
- kan foreta vanlige periodiseringsposter, herunder lønn, feriepenger og arbeidsgiveravgift
- kan foreta årsoppgjør med enkle årsoppgjørposter og disponering av overskudd samt dekning av underskudd i både enkeltpersonforetak og i aksjeselskaper
- kan stille opp et gruppert resultat og en balanse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for oppbyggingen av et regnskap, betydningen av det doble bokholderis prinsipp samt kunne se sammenhengen mellom transaksjoner og deres påvirkning på resultatregnskapet og balansen.

Innhold

- Regnskapets oppbygging
- Standard kontoramme og -plan
- Krav til dokumentasjon og oppbevaring
- Registrering av forretningstransaksjoner
- Merverdiavgift
- Lønn, feriepenger, arbeidsgiveravgift og skattetrekk
- Avskrivninger
- Øvrige periodiseringer og avsetninger
- Verdivurderingsregler
- Regnskapsavslutning med presentasjon av resultatregnskap og balanse

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, oppgaveløsninger og veiledning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Skriftlige innleveringsoppgaver.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

SREV120 Videregående finansregnskap

Emnekode: SREV120

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

SREV100 Grunnleggende regnskap eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Emnet skal gi studenten en grunnleggende innsikt i finansregnskapets oppbygging og rammebetingelser, en forståelse for og nødvendige kunnskaper i å behandle sentrale regnskapsmessige måleproblemer samt utarbeidelse av årsregnskap og kontantstrømoppstilling. Emnet skal også gi studenten kunnskaper om bokføringsprinsipper og god regnskapsføringsskikk.

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om norske lover og regler for formelle krav til regnskap og bokføring
- har inngående kunnskap om innregning og måling av de viktigste regnskapspostene og grunnleggende regnskapsprinsipper
- har kunnskap om de grunnleggende bokføringsprinsipper i bokføringsloven og kjenne til god bokføringsskikk
- har innsikt i regelverk for små foretak

- kjenner til regelverket for ideelle organisasjoner
- kjenner til de mest sentrale forskjellene mellom regnskaps- og skatteregler
- kjenner til reglene for noter og årsberetninger
- har forståelse for oppbyggingen av et regnskap og de rammebetingelser som må følges
- har forståelse for og kan reflektere om
  - brukergruppenes informasjonsbehov og behov for regnskapsregulering
  - resultat- og balanseorientering
  - det konseptuelle rammeverket for IFRS
  - det teoretiske grunnlaget for de grunnleggende regnskapsprinsippene og god regnskapsskikk
  - internasjonal regnskapsutvikling, reguleringsorganer m.v

Ferdigheter

Studenten

- kan avslutte et årsregnskap med noter i samsvar med regnskapslovens bestemmelser, spesielt for små foretak, inklusiv skatteposter og resultatdisponering for AS, ANS og EPF
- kan utarbeide en kontantstrømoppstilling
- kan utarbeide et enkelt konsernregnskap (uten skatt og minoriteter)
- kan behandle regnskapsmessige måleproblemer

Generell kompetanse

Studenten

- har kjennskap til forskjellene mellom bedriftsøkonomisk teori og forutsetningene for finansregnskapet
- kan reflektere over sentrale deler av det teoretiske fundamentet for finansregnskapet

Innhold

- Regnskapet som informasjonskilde
- Oppstillingsplanen for regnskapet
- Regnskapsprinsipper og god regnskapsskikk
- Lover og regler knyttet til verdsettelse av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader
- Årsavslutninger og periodiseringer
- Kontantstrømoppstilling

- Sammenhengen mellom regnskap og skatt
- Årsberetning og noteopplysninger
- Miljøregnskap
- Internasjonal regnskapsrapportering, herunder resultat og balanseorientering og internasjonal regnskapsutvikling, reguleringsorganer m.v.

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, oppgaveløsninger og gruppearbeid.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Én innleveringsoppgave.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell eksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

SREV220 Driftsregnskap og budsjettering

Emnekode: SREV220

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

SBED100 Virksomhetens økonomi eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Emnet skal gi kunnskap om planlegging, budsjettering, oppfølging, styring og kontroll av virksomheter/organisasjoner/prosjekter.

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan utføre kalkulasjon etter standardkostmetoden, kunne aktivitetskorrigere virksomhetens budsjett og kunne utarbeide driftsregnskap basert på standardkost, herunder fleksibelt budsjett
- forstår tankegangen ved normalcostkalkulasjon og kjenne forutsetningene og formålet med driftsregnskap basert på normalcost, og kunne utarbeide normalcostregnskap
- kjenner til hvordan budsjettprosesser kan organiseres

- har kunnskaper om ulike finansielle og ikke-finansielle prestasjonsmål, samt være i stand til å vurdere fordeler og ulemper med disse
- har kunnskaper om nyere ideer og verktøy for planlegging, oppfølging og kontroll

Ferdigheter

Studenten

- kan foreta avviksanalyse, kjenne årsaker til avvik og kunne foreslå iverksetting av tiltak
- kan utarbeide kalkyler basert på aktivitetsbasert kalkulasjon og forstå de grunnleggende forutsetningene for og svakhetene ved denne metoden
- kan sette opp budsjettene for et foretak/organisasjon/prosjekt
- kan drøfte formålet med budsjettering og utarbeide hovedbudsjettene for likviditet, resultat og balanse, kunne utvikle systemer for oppfølging, økonomistyring og kontroll av et foretak/organisasjon/prosjekt og gjennomføre analyser ved hjelp av standardkost og andre aktuelle metoder

Innhold

- Økonomisk styring
- Grunnleggende begreper, modeller, de vanligste tabellariske resultatframstillinger og metoder for driftsregnskapet
- ABC (aktivitetsbasert kalkulasjon)
- Prissetting
- Budsjettering, herunder delbudsjetter
- Desentralisering og prestasjonsmåling – oppfølging, styring og kontroll
- Kostnadsfordeling
- Strukturering av og utforming av målerapporter

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger og oppgaveløsning ved hjelp av Excel.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det vil bli krevd obligatoriske innleveringsoppgaver. Dette opplyses det nærmere om ved emnets oppstart.

Eksamen

4-timers skriftlig, individuell eksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

SORG100 Organisasjonsforståelse

Emnekode: SORG100

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle krav

Læringsutbytte

Emnet skal gi forståelse for hvordan organisasjoner fungerer og hvordan de kan ledes, samt gi analytiske ferdigheter i å arbeide selvstendig med ulike problemstillinger knyttet til hvordan organisasjoner fungerer.

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om grunnleggende organisasjonsteoretiske begreper
- har kunnskap om hvordan organisasjoner er oppbygd og hvordan de fungerer
- forstår hvordan organisasjoner kan endres og utvikles

Ferdigheter

Studenten

- kan definere, analysere og reflektere over organisasjonsmessige dilemmaer og problemstillinger
- kan anvende organisasjonsteoretiske begreper som analyseverktøy innenfor alle

typer organisasjoner

Generell kompetanse

Studenten

- har oppøvd en selvstendig og reflekterende holdning til hvordan organisasjoner fungerer
- behersker grunnleggende informasjonskompetanse og kan anvende kilder i utarbeidelse av skriftlige arbeider

Innhold

- Mål, strategi og effektivitet
- Organisasjonsstruktur og formelle organisasjonsprosesser
- Organisasjonskultur, makt og konflikter i organisasjoner
- Organisasjoners omgivelser
- Motivasjon og mellommenneskelige relasjoner
- Beslutnings- og kommunikasjonsprosesser i organisasjonen
- Læring og innovasjon
- Endring og organisasjonsutvikling
- Ulike teorier om ledelse i organisasjoner

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger og gruppearbeid. Case vil bli brukt for å koble teori og praksis.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Elektronisk flervalgstest i informasjonskompetanse.
- Én individuell innleveringsoppgave.

Eksamen

Fire timers skriftlig, individuell eksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

SMET120 Matematikk for økonomer

Emnekode: SMET120

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle krav, men det anbefales at studentene har et godt grunnlag i matematikk (S1+S2 eller tilsvarende). Studenter som har et svakere matematikkgrunnlag må forvente å legge ekstra arbeidsinnsats i emnet.

Læringsutbytte

Studentene skal ved avsluttet emne ha det nødvendige matematikkgrunnlaget for andre emner i studiet, dvs. at studentene gjennom emnet skal utvikle evne til logisk og analytisk tenkning som grunnlag for å forstå matematisk modellering i økonomiske sammenhenger og for å kunne arbeide med problemorienterte oppgaver.

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har teoretiske kunnskaper i matematikk som er nødvendige for å kunne nå ferdighetsmålene i emnet og kunne knytte matematikkunnskapen til problemstillinger innenfor samfunns- og bedriftsøkonomi.

Ferdigheter

Studenten

- har elementære regneferdigheter og kunne beherske elementær algebra
- behersker et bredt spekter av algebraiske operasjoner, inkludert løsning av ulikheter, likninger og systemer av likninger
- kan analysere polynomfunksjoner, rasjonale funksjoner, eksponentialfunksjoner, logaritmiske funksjoner og kombinasjoner av disse
- kan analysere funksjoners nullpunkter, kontinuitet, monotoniegenskaper, ekstremverdier og elastisitet
- kan analysere ulike funksjonstyper av flere variable, inkludert Cobb-Douglasfunksjoner og funksjoner med eksponential- og logaritmeelementer. Dette innebærer å finne og klassifisere stasjonære punkter innenfor et avgrenset område fastsatt ved bi-betingelser. Her inngår anvendelse av Lagranges metode.
- kan analysere aritmetiske og geometriske rekker og konvergens av geometriske rekker.
- kan løse problemer innenfor finansmatematikk, inkludert annuiteter, nedbetaling av lån, oppsparingsannuiteter og nåverdi.
- kan anvende grunnleggende integralregning i tilknytning til de funksjonstyper som inngår.

Innhold

- Elementær algebra
- Algebraiske operasjoner
- Analyse av ulike typer funksjoner
- Algebraiske og geometriske rekker
- Finansmatematikk
- Integralregning

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, oppgaveløsninger og veiledning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Fire skriftlige innleveringsoppgaver.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell eksamen. Tillatte hjelpemidler er formelsamling og grafisk kalkulator som ikke kommuniserer med andre elektroniske enheter.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

SMET130 Statistikk for økonomer

Emnekode: SMET130

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Emnet SMET120 Matematikk for økonomer eller tilsvarende må være fullført og bestått.

Læringsutbytte

Studenten skal ved avsluttet emne ha det nødvendige metodegrunnlaget i sannsynlighetsregning og statistikk for andre emner i studiet.

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kjenner til bruk av statistiske metoder innen et bredt spekter av problemstillinger knyttet til det økonomisk-administrative fagområdet
- forstår simultane sannsynlighetsfordelinger, inkludert beregning av forventning, varians og kovarians

Ferdigheter

Studenten

- kan presentere og tolke statistiske data ved hjelp av sentral- og spredningsmål,

- frekvensfordelinger og grafiske metoder.
- behersker grunnleggende sannsynlighetsregning, inkludert sannsynlighetsmodeller, kombinatorikk, utvalgsmodeller, betingede sannsynligheter, lov om total sannsynlighet, Bayes lov og uavhengighet .
- kan analysere sannsynlighetsfordelinger og beregne forventning og varians til en stokastisk variabel og videreføre dette til lineære kombinasjoner av stokastiske variable.
- kan velge sannsynlighetsmodell og kunne regne med diskrete og kontinuerlige sannsynlighetsfordelinger, inkludert Binomisk fordeling, Hypergeometrisk fordeling, Poissonfordeling, Normalfordeling og t-fordeling.
- kan estimere ukjente parametre, både punktestimering og intervallestimering.
- behersker hypotesetesting i målemodell og binomisk modell og vurdere ulike testmetoder; tolke signifikansnivå, signifikanssannsynlighet og teststyrke.
- kan anvende og tolke regresjonsanalyse, både ved estimering og hypotesetest av regresjonskoeffisienten og kunne beregne og tolke korrelasjonskoeffisienten.
- kan foreta kjikvadrattester, både modelltesting og test av uavhengighet.

Innhold

- Presentasjon og tolkning av statistiske data
- Sannsynlighetsregning
- Sannsynlighetsfordelinger
- Sannsynlighetsmodeller
- Estimering av parametere
- Hypotesetesting
- Regresjonsanalyse
- Kjikvadrattester

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, oppgaveløsninger og veiledning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

En skriftlig innleveringsoppgave, individuell eller i gruppe på inntil tre personer.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell eksamen. Tillatte hjelpemidler er formelsamling og grafisk kalkulator.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag

SSAM120 Mikroøkonomi 1

Emnekode: SSAM120

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Emnene SBED100 Virksomhetens økonomi og SMET120 Matematikk for økonomer eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Studenten skal få innsikt i mikroøkonomiske metoder, samt hvordan metodene kan anvendes for å analysere enkeltaktørers økonomiske atferd og markeder.

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har grunnleggende forståelse for hvordan økonomisk valghandlingsteori er bygget opp og hvordan denne kan anvendes til å analysere forbrukeres og bedrifters beslutninger
- har grunnleggende forståelse for forholdet mellom individuelle økonomiske beslutninger og samfunnsøkonomiske konsekvenser av valgene
- forstår hvilke konsekvenser markedsrett kan ha for økonomisk effektivitet og hvordan offentlig politikk kan påvirke bedrifters mulighet til å utøve markedsrett
- har kjennskap til mikroøkonomiens vitenskapsteoretiske utgangspunkt og

historiske utvikling

Ferdigheter

Studenten

- behersker grunnleggende grafiske og matematiske mikroøkonomiske modeller og kunne anvende disse til å analysere enkle anvendte problemstillinger, samt gjøre etiske refleksjoner i tilknytning til disse
- kan drøfte kriterier for økonomisk effektivitet og analysere sammenhengen mellom markedslivevekt og effektivitet

Generell kompetanse:

Studenten

- forstår skillet mellom deskriptiv og normativ teori
- kan kommunisere kunnskapen skriftlig

Innhold

- individet og samfunnet
- konsumentteori (budsjettbetingelsen, preferanser, prisendring, inntektsendring, elastisiteter, etterspørselskurven)
- produksjonsteori (produktfunksjonen, kostnadsfunksjonen, substitusjon, tilpasning på kort og lang sikt, tilbudskurven)
- markedsteori med anvendelser
- markeder, effektivitet og velferd
- effektivitet og fordeling
- markeder med begrenset konkurranse (monopol, prisdiskriminering, oligopol, spillteori)
- innovasjon og produktivitetsvekst

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, seminarer med gruppearbeid, selvstendig arbeid. Excel vil bli brukt i oppgaveløsning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det vil bli krevd obligatoriske innleveringsoppgaver. Dette opplyses det nærmere om ved emnets oppstart.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Eksamen

4-timers skriftlig, individuell eksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag